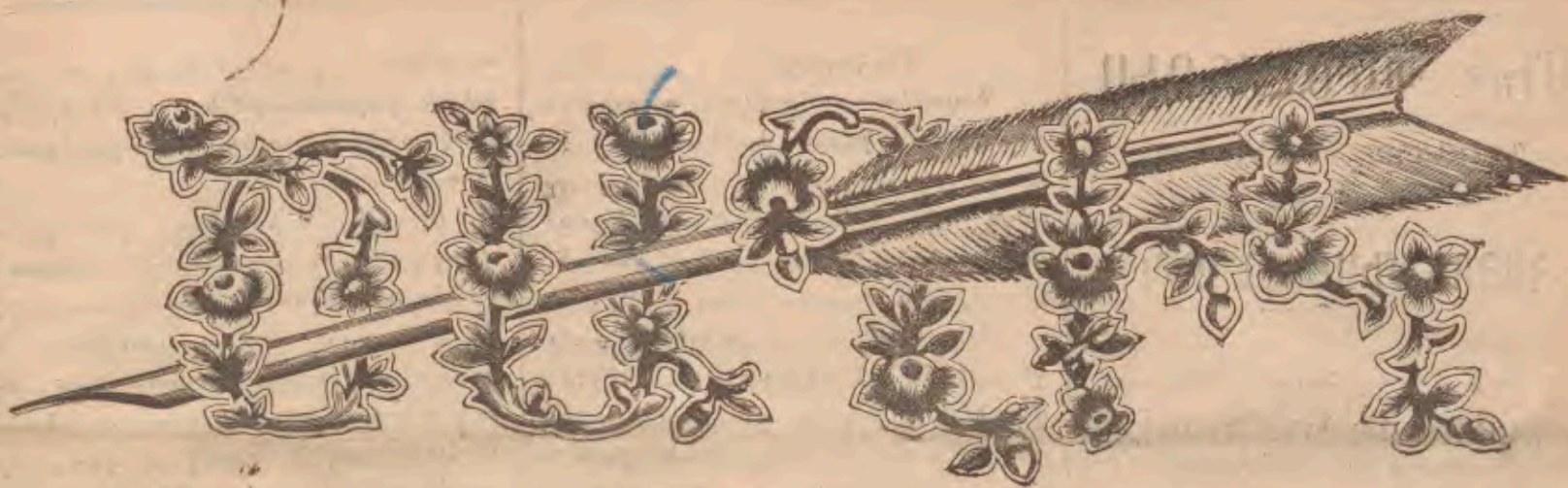

ՀԱՆԴԵՍ

40 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓԱՐԱ 40

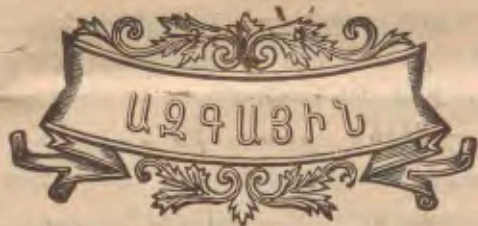
ԾԱՂԻԿ Ժառանգը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեհար-
քի եւ Շաքար օրերն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է
100 դրոս արծաթ: — Վեցամսեայն 50. — Գաւառաց համար 115 դրոս:
Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրոս:

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Արսենաւէր եւ Տնօրէն Անտոն Սափեան,
Էսկի Զապրիյէ ճատտեսի Նշան Լ.Ֆ. Պէրպէրեանի Տպարանն:
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր:

ԹԻԻ 191 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ՓԵՏՐՎԱՐ 40 ՇԱԲԱԹ

Ուրախ ենք աւետել թէ Գարա-
կէօմրիւկիւ թաղային նորահաստատ
Յանձնաժողովն իւր ծրագիրն աւար-
տած է ի մասին բաղձան Ընծայարանի:

Կը խոստովանինք թէ Օրմանեան
Գեր. Տ. Մաղաքիա եպիսկոպոսի որ
նոյն թաղի քարոզիչն է եւ նախագահ
նոյն Յանձնաժողովոյ, պատրաստած
ծրագիրն լիովին կը համապատասխանէ
այդ եկեղեցական հաստատութեան
յարատեւ յառաջդիմութեան:

Վերջերս առնուած տեղեկութիւնք
կը հաստատեն թէ Յանձնաժողովն ար-
ժան տեսեր է այն հաստատութիւնն
որ պիտի կրէր Ընծայարան անունը,
պիտի կոչուի Հոգեւոր դպրոց, եւ պի-
տի փոխադրուի Արմաշու վանքը, ընդ-
հսկողութեամբ Կեդր. Յանձնաժողո-
վոյն:

Յանձնաժողովն ընդ նախագահու-
թեամբ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիար-
քի նիստ մը ընելէ եւ կարծեաց փո-
խանակութիւններէ յետոյ, պիտի ար-
տօնէ Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոսի,

որ յԱրմաշ երթալով հարկ եղած տե-
ղական քննութեանց ձեռնարկելով,
տեղեկագրէ թէ Արմաշու վանքն այս-
պէս հոգեւորական բարձրագոյն դպ-
րոցի մը համար ունի՝ պէտք եղած
յարմարութիւնը:

Կը լսենք թէ Մաղաքիա եպիսկո-
պոս այս երկուշաբթի պիտի մեկնի
յԱրմաշ:

Կրօն Ժողովն իւր վերջին նստին
մէջ որոշեալ է որ փետր. 22/ին եպիս-
կոպոսաց Ժողով մը գումարուի, որ
պէս զի ներկայացնէ Իզմիրի նախկին
առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազա-
նի այս քննութեանը որ է անսովոր յի-
շատակութիւնն ի Ս. Պատարագի ան-
ուն Տ. Մակար կաթողիկոսի ամե-
նայն Հայոց:

Յայտնի է թէ Տ. Մելքիսեդեկ
Սրբազան մինչեւ ցարդ պնդելով թէ
վերջին կաթողիկոսական ընտրութիւնն
ապօրինի է եւ անհամաձայն ազգային
գաւառոր աւանդութեանց, Ամենայն
Հայոց կաթողիկոսի անունը տարբեր
ձեւով կը յիշատակէ ի Ս. Պատարագի,
կերեւի թէ Կրօն. Ժողովն վերջ տալ
ուզելով այս գալթակողութեան, ար-
ժան տեսեր է վերջապէս սոյն խըն-
դիրը ներկայացնել եպիսկոպոսաց Ժո-
ղովոյ:

Ըստ որոշման Խառն. Ժողովոյ Ազգ.
Կեդր. Վարչութեան՝ Ղալաթիոյ քա-

րոզիչ Արթ. Յովսէփի Վ. Ս. յվազեան այ-
սօր կը մեկնի յիզմիր:

Նորին արժանապատուութիւնն հը-
րահանգ ստացած է Իզմիրի Գաւառ.
Ընդհ. Ժողովոյ պակասեալ անդամոց
տեղ նորերը ընտրել եւ ապա առաջնոր-
դական ընտրութիւն կատարել:

Կը լուսանք թէ Նորին արժանա-
պատուութեան ծանուցեալ խոհեմու-
թեամբ Իզմիրի առաջնորդական խըն-
դիրն վերջնապէս լուծուելով Իզմիրի
նման կարեւոր գաւառ մը կը խաղա-
ղի:

Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Արիս-
տակէս եպիսկոպոս Դերձակեան հը-
րաժարական տուած լինելով, տեղ-
ւոյն Գաւառ. Ընդհ. Ժողովն ընդու-
նեալ եւ Տեղապահի ընտրութեան ձեռ-
նարկելէ յետոյ՝ հարկ եղածը տեղե-
կագրեր է առ Ամեն. Ս. Պատրիարքն:

Կը ցաւինք որ Կարնոյ պէս գաւառ
մ'ալ առաջնորդական տագնապով պի-
տի յուզուի ժամանակ մը, նման այն
գաւառներուն որ ժամանակէ մը ի վեր
կը յուզուին ի մեծ ցաւ ազգիս:

Աղեքսանդր Էֆէնտիլին «Պարահա-
րէս Ազգ. Հայունեաց եւ Կարօն Նահապետ»
վերնագրով մի ընտիր եւ հետաքրքրա-
կան յօդուածը հասած է մեզ, զոր
տեղւոյս անձկութեան պատճառաւ
պիտի հրատարակենք յաջորդ թուով:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՄ

ԴԻՄԱԿԱՌՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

Ի Ն Պ Ա Ս Տ

ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿ.

18/2 Մարտ, Շաբաթ երեկոյ

Ի ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱՅԻ

ԱՆԴԱՄԲ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽԱՐԻ
ՄԵԾ. Փօթըր Մ. Հ. Ընդ. Տնօրէն Օսթ.

Կ. Պանայի Նախագահ.

Վսեմ. Մարտիկ Սիմոն պէյ, Դեր-Նախագահ

ՄԵԾ. Ազարեան Ժողէֆ. Գանձապահ

» Արզուման Կարապետ էֆէնտի
Գարգուզար

ՄԵԾ. Ասլանեան Մանուկ

» Աստարեան Պողոս

» Բապուճեան Կարապետ

Վսեմ. Բորթուզալ Միքայէլ էֆէնտի
Տնօրէն Երկրագործական Պանայի

ՄԵԾ. Գաղաղեան Համբարձում

Վսեմ. Եղսուֆեան Տիգրան էֆէնտի
Լեւոն Ռուսթար. Ա. Արեւի

ՄԵԾ. Զօհրապ Գրիգոր

» Էդնայեան Կարապետ

» Թաշեան Սարգիս

» Թաշեան Բակոբ

» Թորոսեան Յովհաննէս էֆէնտի
Հարցանէլ Դարասար Պօլսոյ Նախագահ
Կան Դարասար

» Թօփալեան Գեորգ

Վսեմ. Իպրահիմ պէյ, Արարողապետ Արարիկ
Գործոց Նախարարութեան

» Լէօն պէյ, Դեր-Տնօրէն «Էֆէնտի»
Աստարալ Դարասար

» Խումարեան Կարապետ էֆէնտի
Անդամ Վճարաբէ Արեւի

ՄԵԾ. Կիւլպէնկեան Կիւլպէնկ

Վսեմ. Միւնիր պէյ, Ընդ. Գարգուզար
Արար. Գործոց Նախարարութեան

ՄԵԾ. Յովակիմեան Գառնիկ

Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի, Անդամ պետ
Արար. Գործոց

» Ունեան Արիկ էֆէնտի

» Պաղտատեան Օհան էֆէնտի
Տնօրէն Հարսակաւեանց Դեր-Նախագահ

ՄԵԾ. Պէրպէրեան Պետրոս էֆէնտի

» Պոյաճեան Յովհաննէս

... Մուհարրիր

Գալաթատա Վոյվոտա Գարշուն. տա Արթին էֆէնտի Ալաճաճեանը լօգանթասը չօգտան պէրու էրպապը զէվգ վէ նէֆտիսը վէրան թարաֆրնտան բէք զիեատէ մէտհ ու սիթաեիչ օլունմագտա իտի:

Պէնտէլէրի տախի կիւնլէրիմի զէվգ վէ էյլէնճէ իլէ կէշիւմէյի բէք սէվէր, վէ նէֆիս եէմէք վէ կիւզէլ չալը տինլէմէքտէն վէ թէրպիսէլի վէ նէզաքէթլի ատամլար կէօրմէքտէն կէրի տուրամատըղմտան, վուգու պուլան պիր չօգ թափսիսէլէր իւզէրինէ, մէզքիւր լօգանթատա միւրաճաթ իթտիմ, վէ արզումա բէք մուսֆիթագ օլտում:

Փիւլագը, մէզքիւր լօգանթատա թաամլար, մէշուպաթ վէ միւսքիւր լաթըն նէֆատէթ վէ էհլէնիսէթիսի, վէ օրատաքի թէմիլիք վէ էտէպ վէ նէզաքէթ հիշ պիր մահալտէ կէօրմէմիշ օլտուղում կիպի, հաֆթատա իւշ տէֆա տա իճրայի ահէնք իտէն ինճէ սազ թագըմըն բէք կիւզէլ օլտուղունու կէօրէրէք, բէք կիւզէլ սուրէթտէ իճրայի զէվգ իթտիմ. պինաէն ալէյհ էրպապը զէվգէ պիր խըտմէթիմ օլմագ իւզրէ, իշպու վարագբարէմին միւթէպէր զազէթանըղըն պիր քէօշէօինտէ տէրճիսի բէճա իտէրիմ էֆէնտիմ:

Կ Ո Ւ Զ Ի Կ Ը

(Նախընթաց Ելուի)

Մայրիկն ալ, անտարբեր չը մնաց այս սրտալոյզ տեսարանին առջեւ: Դառն հեծեծանք մը իր հոգւոյն խորերէն փրթելով, եկաւ անհետացաւ իր թաշկինակին ծալքերուն մէջ:

— Խեղճ Լուիզ, բացազանչեց նա, և բռնելով իր գաւկին ձեռքէն, մայրենի համոյր մը դրոշմեց նորա ճակտին վրայ և, յուսահատական շարժմամբ մը, սրբեց իր արտասուած աղի կաթիլները:

— Մայր իմ, մի՛ այդպէս յուսահատիր, կ'աղաչեմ, յարեց դեռատի աղջիկը: Եթէ կաղ մնալու դատապարտուած եմ ցմիշտ, ասիկայ հաւատ-

տիք մըն է որ աւելի ևս քեզ յարելու պիտի պարտաւորիմ և քու թեւերուդ տակ պիտի անցունեմ իմ բոլոր կեանքը...

Այս վերջին բառերը, զորս գերմարդկային եռանդեամբ մը կարտասանէր նա, ճշմարիտ ապացոյց մըն էին գերագոյն անճնուրացութեան և որդիական ջերմ խանդաղատանաց, որոյ ի լուր Շառլէն շատ յուզուեցաւ և համակրական գորով մը զգաց իր սրտին մէջ: Ինչ անզուգական բնաւորութիւն, ինչ անբիծ և անմեղ հոգի պարտէր ունենալ այս ծաղկահասակ աղջիկը, որ, իր այնքան հոգեկան և մարմնական վշտերուն մէջտեղ, կ'ուզէր սփոփել իր գորովագութ մայրն, իր թշուառ ծնողքը, մինչդեռ ինք պէտք ունէր... միթիթարուելու: Մէկ քանի երկվայրկեան խորին և սառնուն լուրթիւն մը տիրեց սենեակին մէջ: Մայր ու աղջիկ, երկուքն ալ չէին կարող խօսիլ, միայն հեծեծանք մըն էր որ մերթ ընդ մերթ կուգար անոնց հոգին խռովելու: Շառլէն եւս շատ զգածուած էր... Արցունքոտ աչերով հրաժեշտ առաւ հիւանդէն և մօրը քով մօտենալով:

— Տիկին, բաւ, իմ դարմաններս գրեթէ վերջացած են. սակայն և այնպէս, եթէ թոյլտուութիւն ընէք, երբեմն երբեմն պիտի գամ լուրեր առնու համար օրիորդին վրայով:

Եւ որովհետեւ տիկին Պառէն, աղջկան մայրն, այս բառերուն իմաստը թիւր ըմբռնելով, վարանոտ կը կենար, Դլօտ շարայարեց:

— Ահ, տարակոյս ունիք իմ վրայ, տիկին, բայց պէտք էք գիտնալ թէ բարեկամ մըն է որ կը խնդրէ այս շքանորհը ձեզմէ, և այն բարեկամն էր դարձեալ որ դարմանեց և անճանաւորաբար դարմանեց ձեր մէկ հատիկը...

Ու մեկնեցա՛ւ, տեսա՛լ մը քաղցրիկ տալաւորութեամբ համակուած:

Գ.

Իր վերստին այցելութիւնն երկարատեւ չեղաւ: Հետեւեալ օրն իսկ. Դլօտ Շառլէն, Լուիզի տունն էր, երբ օր յետոյ դարձեալ հօն:

Եւ ընդ հուպ այս այցելութիւնք սովորական հիւրընկալութիւններ եղան հիւանդ աղջկան և Տիկին Պառէն:

նի համար : Այն ինչ վիրաբուժը սեն-
եակէն ներս կը մտնէր իր մշտած ծած-
ընթերցումը միշտ սա բառերը կը մըմնջե-
ին : «Այսօր շատ աղէկ կ'երեւաս Լու-
իզ» : Յետոյ , հանգարտ քայլերով ,
հիւանդին անկողնոյն քով կը յառա-
ջանար , բազկերակը կը գնէր , վեր-
քին կապը կը փոխէր , վերմակը կը
յարգարէր , սիրուն , յուսալից ու մը-
խիթարական խօսքեր կ'ընէր և կ'եր-
թար նստիլ լայն թիկնաթոռի մը մէջ ,
թէյի խոշոր գաւաթի մ'առջեւ , որ
անուշ անուշ կը մխար : Եւ սակայն
Գլօտ Ծառէն , իսկոյն անհետ կը լի-
նէր թիկնաթոռին խորոցը մէջ և կար-
ծես հոն մարդ չկար : Պէտք էր լաւ
ուշադրութիւն ընել տեսնելու համար
զԾառէն , որուն դիմաց վրայ անկեղ-
ծութիւն և աչերուն մէջ իմաստու-
թիւն կը կարգայիր և որ , քաղցրա-
խօսիկ թռչունի մը նման , ուրախու-
թեամբ կը բարբառէր :

Այն ատեն Տիկին Պառէն , գլուխը
վեր առնով իր ասոնագործութիւննե-
րէն , և հեգնական ժպիտ մ'ունենա-
լով , կը պատասխանէր այս եռանդա-
լից խօսակցութեանց :

— Բայց ի՞նչ լաւ փաստաբան մը
պիտի ըլլայիք , պարոն Ծառէն , եթէ
իրաւաբանութիւն գիտնայիք :

Ու կը ծիծաղէր : Վիրաբուժն ու
Լուիզն ալ կը ծիծաղէին : Լուիզին
մը կը տիրէր յայնժամ : Երջանիկ էին
և ուրախ : Յետոյ , նորաբոյժ աղջկան
անկողնէն դուրս կը սաւառնէին ան-
մեղ նայուածքներ , սիրոյ սուր սլաք-
ներ և քաղցրամոմունջ բառեր , զորս
կ'արտասանէր լուրջ , ուսեալ և սրտի
դպրոցը կըթուած կնոջ մը պէս , ա-
ռանց անտի և թեթեւ շարժումնե-
րու , որք պչրասէր լիտիներու յատ-
կանիչներն են : Բաց ասկէ , Լուիզ
սրբուհւոյ մը բնութիւնն ունէր , զոր
Գլօտ լաւ հասկըցած էր առաջին իսկ
տեսութեամբ :

Այսպէս , երեք հոգիներ , մինչեւ
ժամը տասն և երեքն ալ շատ ուշ կը
խօսակցէին : Ամենքն ալ իրենք զի-
րենք երջանիկ կը զգային այն քաղցր
մթնոլորտին տակ , որ համակրութեամբ
խանդակաթ սիրով և կարեկցութեամբ
բեղուն էր : Երեքն ալ անբռնական
ծուլթիւն մ'ունէին . . . «Անդիմակ»
ըսինք , բայց թերեւս չափազանցեալ

գտնան ոմանք զայս ասութիւն , քանի
որ Ծառէն , ծանր դիմակ մը կը կը-
րէր իր գէմքին վրայ : Կը սիրէր նա ,
պատանեւոյ մը պէս կը պաշտէր իր խը-
նամոց յանձնուած աղջիկը , — Լուի-
զը : Եւ այդ իրիկունն , երբ իր տու-
նը վերադարձաւ , նորագուեցան իր
ցնորքները , իր երազները , որ երբեմն
իր հոգին ու երեւակայութիւնը որո-
րեւէ կուգային : Այժմ միեւնոյն խոհե-
րէն ունէր իր ճակտին տակ և հոգե-
կան միեւնոյն պատրանքներն , որք
յուսոյ թեւերով կը թռչկոտէին իր ա-
չերուն առջեւ : Իր խցկան կիսաստ-
ուերին մէջ նորէն սկսած էր նշմարել
գեղեցիկ ու տեղոյն ճակատ մը ,
խարտեալ ու ոսկեգլխակ մազերով
չըմնակուած , բիւրեղակերպ քիթ մը ,
նրբնի շրթներով ծիծաղկոտ բերան
մը , մարգարտաշար ակռայներու կըր-
կին չարք մը , զոյգ մը յատակ աչկունք ,
որոց մէջ կը ցոլար բոցն սիրոյ և ան-
կեղծութեան . . . : Ու , աչերը խուփ
առած , սիրտը քաղցրիկ յոյսերով զե-
ղուն , հոգին գողտրիկ վայելքներով
բեղուն , կը տարածէր իր թեւերը ,
գրկելու համար զնէ , իր գաղափա-
րականը , իր սիրելին , — իր Լուիզը :
Ահ , ի՞նչ է սէրը , եթէ ոչ գերբնա-
կան երկտրականութիւն մը , որ ա-
մենէն սկեպտիկեան մարդոց սիրտն
իսկ կը ցնցէ :

Վերջապէս որոշեց : Կնութեան պի-
տի խնդրէր զայն , կրկին սրտերով
կեանք մը վարելու համար , ինչպէս
երբեմն երազած էր :

(Շարունակելի)

Թարգմանից

ԳԵՈՐԳ Կ. ՍԻՄԻԷՆՍԻԱՆ

ՈՒՐ ԿԵՐԹԱՆՔ

Լմնցաւ , լմնցաւ , դժոխքին ե-
զերքն ենք , և աւելին , ահա՛ մէկ ոտ-
քերնիս ալ երկնցուցած ենք արդէն
դէպի ներս . ահ , սոսկում , արհա-
ւիրք , լմնցաւ , ինկանք ահա . մէջն
ենք , ճիշդ մէջտեղը , անդունդին մէջ :

Ո՛հ , քաղցր օրեր , զորս կը վայե-
լէինք երբեմն . սո՛ւրբ օրեր , աղօթք
գիտէինք , թէ ո՛ր փողոցին մէջ է ե-
կեղեցին , Աստուած ունէինք , կրօնք
ունէինք . իսկ հիմա պիղծ երգեր կը
մըմառնք միայն , պալօ կ'երթանք ,

դրօժն է Աստուածնիս . կամ աւելի
ճիշդ խօսելու համար , ամեն մարդ իր
Աստուածն ունի , Յակոբիկ Շողակա-
թին խուկ կը ծխէ , Մարտիկ Փռու-
լանթիին : Թէ՛ ֆարիկ սատանային կ'ա-
ղօթէ որ չըմէնաբէռը յաջողցնէ իւր
դրախտման , և օրիորդ Եադութ ծըն-
րադիր կ'աղօթէ իւր տարփածութիւն
լուսանկարին առջեւ :

Ո՛վ ժամանակք , ո՛վ բարք . . . կո-
րուստ անդարմանելի . զի չկայ միջոց
այդ անդունդէն փրկուելու : Բայց
չէ՛ մի որ մենք մեր հաւերուն վառ-
եակներն ենք , է՛ր ուրեմն այս փոփո-
խութիւն . անոնք չէ՛ր , չէ՛ր , կրնէին
ճարակած ատեննին , և՛ չէ՛ր , երբ
կ'ածէին . մենք քո , եւ , քոյ կը նըս-
տինք ի ճաշ , և քա , քա , քա , քա , քա
կ'երթանք ի քուն մտանել :

Մանաւանդ թէ կը ծաղրենք մեր
հաւերն և հայրերն . ո՛հ , ո՛րչափ ա-
ւելի պիտի ծաղրեն զմեզ արդեօք մեր
ձագերն օր մը , որք մենէ աւելի պի-
տի գիտնան անշուշտ երգել :

Բայց դո՛նէ մեր որդեւոց կորստեան
առջեւն առնենք . թո՛ղ երգեն , բաց
և թող սովորին աղօթել , թող պա-
րեն , բայց և թո՛ղ դիտնան ծնրադ-
րադրել , և թո՛ղ սիրեն , միայն երբ
կամօւնանան . առաջունէ վայելելը՝
ետքէն տաղտկանալ կը նշանակէ , ետ-
քէն տաղտկանալ ալ՝ կնաթողութեան
օրէնքն սկզբամբ ընդունիլ , գործքով
ընդունելէ առաջ :

Ո՛վ կորուսեալ որդիք Հայոց ,
մտիկ ըրէք մայրն թէ ինչպէս կաղօ-
թէ առաւօտ և երեկոյ , զայնս կ'ըն-
դօրինակեմ աստ ամբիկեան տպագ-
րութենէն . կարդացէք , սովորեցէք ,
կամ դարձեալ ձեր գիտցածին պէս
աղօթեցէք :

Աստուծոյն ողորդ

«Ո՛վ Տէր , ահա լուսցաւ , այն թան-
ձըր մութը՝ որ զմեզ կը ծածկէր ամ-
բողջ գիշերն մեր անկողնոյն վերմա-
կին պէս , փարատեցաւ : Այո՛ , Տէր ,
լուսցաւ , կամ , լուսցաւ այո՛ , Տէր :
կ'զգամ զայս , քանզի աչք ունիմ , որ
հոգւոյն լուսովն ալ լուսաւորուած է .
վայ՛ անոնց՝ որոց աչքերն կը ծածկեն
խիստ թանձր վարագոյրներ , որք չեն
փնտռեր այս աշխարհի լոյսէն աւելի
լոյս երեսդ :

Ո՛վ Տէր , ահա՛ այսօր ալ կը խընդ-

րեմ քենէ որ արժանի ընես զմեզ ողջ առողջ միշտ անուղի փառաւորելու : Զաւակներս , կը տեսնաս կոր որ մեծ ցան . այնպէս ըրէ , Տէր , որ աւելի մեծնան , և միշտ քու ցուցուցած ճամբուդ մէջ քալեն , և օր մը արժանի ըլլան գալու և ծնողքնին գտնելու երկնաւոր երուստղէմին մէջ , որոյ դռները փակուին ոսկիէ են , փողոցները՝ կրանիթ քարերէ , և որոյ մէջ չտեսնուիր բնաւ լոյս :

Ո՛վ Տէր , կզգամ թէ այդ երուսաղէմի դռները իրաւցնէ անանկ են , փողոցներն ալ այնքան մաքուր . կը բաւէ որ մեր սրտերն այնքան մաքուր ըլլան , այնպէս չէ՞ , ո՛վ Տէր :

Բայց մենք ո՛վ ենք որ . . . քու շուներդ . ա՛հ , այո՛ , քու շուներդ , խիստ պզտիկ շներդ , ո՛վ Տէր , ֆինսոնէրդ թերեւս , որոյ համար կը բաշխես ամեն օր հաց , պանիր , կարագ , թէյ , կաթ , զորս գոհութեամբ կուտենք առտուըները , մեր նախաճաշին . և՛ միս , բաթաթէս , բանջարեղէն , անուշեղէն , փասթա , քէյք , պուտինկ , զորս կը ճաշակենք ի ճաշու և յընթրիս , և՛ խնձոր , տանձ , սերկեւիլ , սեխ , ձմերուկ , ընկոյզ , կաղին , և ուրիշ ամեն տեսակ պլետուղներ , զորս կը լափենք ամեն առտն : Ո՛վ Տէր , անանկ ըրէ , որ միշտ կարող ըլլանք այսպէս երջանիկ ըլլալու , միշտ քու կը մնալու , և չարէն զգուշանալով , բարւոյն զիրեն նետուելու : Ամէն :

Այս է աղօթքն . այս ժաղթանքն , և եթէ ո՛չ զայս , գէթ ասոր մօտ բաներ սովորելու և կրկնելու են առաւօտ երեկոյ մեր երիտասարդութիւնը :

Պարն ալ բան մ'է երգն ալ բան մ'է , բայց աղօթքն ալ բան մ'է . սակայն բանէ ի բան տարբերութիւն կայ : Բան կայ՝ որ կը նշանակէ chose , բան կայ որ՝ raison , ինչպէս կըսեն գրագէտը , արեւելքին մէջ ու արեւելքէն դուրս :

Զկարծէք թէ այդ գրագէտը գաղղիարէն գիտեմ ըսել կ'ուզեն , ո՛հ , ո՛չ . ընդհակառակն է , գաղղիալէնն զգրագէտու գիտէ :

Գրագէտը մարդ են , թանձր մարմիններ , ո՛չ հեղուկ . անոնք ալ գիտեն աղօթել , ինչ փոյթ թէ Սարգիսին կ'աղօթեն կամ այլ ումեք :

Ուրեմն , քանի որ ասանկ գրագէտներն ալ կ'աղօթեն , որ գրագէտ են բառին սմբողջական նշանակու-

թեամբ , ուրեմն , կ'ըսեմ , մեր չ'աղօթելն յիմարութիւն է :

Ապա ուրեմն աղօթենք , և միշտ այսպէս աղօթենք . « Աստուած , խնդրաւոր մեր ազգին » :

Բայց միթէ մենք չունինք խելք , քա՛ւ լիցի . այդ չ'է ըսածս . պիտի ըսէի . « Աստուած չա՛տ խելք տուր մեր ազգին » :

Առաջինք հապառայան սխալ է , երկրորդը՝ չեղաւ , որ գիրքերուն ետին կը գրուի սովորաբար .

(Շարունակելի)

ՕԴՈՊՈՐԻԿԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Բարիչի 1870 ին պաշարմանէն ետեւ՝ օգտապարիկն պատերազմաց պատմութեան մէջ սկսաւ մեծ դեր խաղալ : Այն ժամանակ պաշարեալ Բարիզն կրցաւ Գաղղիոյ ուրիշ քաղաքներուն հետ օգտապարիկի ձեռք միշտ յարաբերութեան մէջ մնալ , և կամ պէդգաւ կրցաւ Բարիզէն ելլել և երթալ ուրիշ տեղ նոր բանակ կազմել ի պաշտպանութիւն հայրենեաց : Այս ժամանակէն սկսաւ օգտապարիկն ռազմագիտաց մտադրութիւնը դրաւել , և օգտապարիկն ըստ կամի կառավարելու վստիճանաւ՝ թիտանաիէ բնագէտն , և Ռընար ու Գրէպո պաշտօնակալներն ելեկտրականութիւնն օգնութեան առին օգտապարիկն կառավարելու , և մասամբ իւրիք կրցան իրենց նպատակին հասնիլ : Թէեւ համբաւաւոր Ռընարի և Գրէպոի Լա Ֆրանս անուն « զեկավարելի օգտապարիկն » հռչակուեցաւ իբրեւ « ըստ բաւականի դո՛ւրստի » , սակայն տակաւին կարելի չէ օգտապարիկն իբրեւ « զեկավարելի » պատերազմական նպատակի գործածել : Հանգարտ կամ մեղմ օգոյ ժամանակ յիշեալ համբաւաւոր պաշտօնակալներն կրցան օգտապարիկն իրենց ուզած տեղը տանիլ : Բայց օգոյ սաստիկ հոսման ժամանակ պտուտակաւոր զեկն չկրցաւ յաղթել և Լա Ֆրանս ստիպուեցաւ հովի ուղղութեան հետեւիլ : Նաեւ շատ անգամ զեկը հովէն կը ջախջախի և անգործածելի կ'ըլլայ . օգտաւակ մեքենագործներ ալ չկան տակաւին՝ որ անմիջապէս նորոգեն :

Այս փորձերն արգիւնաւոր ընելու և քաջ օգտաւորողներ յառաջ բերելու համար՝ Գաղղիական կառավարու-

թիւնն մեծամեծ զոհեր սկսաւ ընել : Մէօտոնի օգտաւորողութեան դպրոցն նոր կանգնեցաւ և մեծ համբաւ հանեց : Այս օրս գաղղիական ամէն մէկ բանակն ունի իւր օգտաւորողաց գունդն , և այս գունդն ունի լաւ օգտապարիկ մը , ջրածին կազ հանելու շարժական կազմած մը . օգտապարիկն բարձրացնելու և իջեցնելու կարելորդն . լուսանկարի կազմած մը և հեռաձայն մը՝ վերէն վար գնդին հետ հաղորդակցութեան մէջ մնալու համար : Անգղիա զինուորական օգտաւորողաց դպրոց մը հաստատեց ի Զէթէմ իւր բանակն օգտաւորողութեան մէջ կ'ընելու համար : Գերմանիա կը զբաղի զլիստորաբար թշնամի օգտապարիկին վնասուց առջեւն առնելու գիւտ մը հնարելու : Այս վստիճանաւ յատուկ թնդանօթներ չինած է , որոնք կրնան ցայսօր չտեսնուած բարձրութեամբ դնդակ արձակել : Բայց փորձերն ցուցին որ եթէ օգտապարիկն 500 մեդրէ աւելի բարձր ըլլայ , ո՛ր և է թնդանօթ մը չի կրնար գնդակ հասցընել :

Օգտապարիկն պատերազմական այլ և այլ վստիճաններու կը գործածուի : Նախ կը գործածուի թշնամին լրտեսելու , երկրորդ թնդանօթաձիգ գընդին օգնելու . այսինքն դիտելու թէ գնդակներն կը հասնին իրենց նպատակին և ինչ արգիւնք յառաջ կը բերեն , որ մանաւանդ զիչերը մեծ ծառայութիւն է : Ասիկայ կ'ըլլայ հետեւեալ կերպով : Օգտապարիկն թնդանօթաձիգ գնդին հետ հեռաձայնով յարաբերութեան մէջ կ'ըլլայ , և կ'ունենայ ելեկտրական զօրաւոր կանթեղ մը , որուն լոյսը կ'ուղղուի թշնամուն բանակին վրայ : Ասով թնդանօթաձիգ գունդն կրնայ թնդանօթներն իրենց նպատակին՝ ճիշդ ուղղել , իսկ ինք կ'ըլլայ միտոյ մէջ , Բաց ասկէ՝ պաշարեալ բանակ կամ ամրոց մը կրնայ օգտապարիկով իւր վիճակը ծանուցանել ուր որ պէտք է :

Օգտապարիկին պատերազմի ժամանակ կատարելու գործքերէն մէկն ալ է՝ թշնամուն բանակին կամ ամրոցին վրայէն անցած ժամանակ պայթուցիկ գնդակներ ձգել : Ասոր առաջին փորձն ըրին 1849 ին Աւստրիացիք Վենետիկի պաշարման ժամանակ , սա-

կայն անյաջող եղաւ, Այնուհետեւ այս փորձն երկայն ատեն հանգիստ առաւ, և հազիւ 1882 ին Գ. Ռոտէն վերստին ձեռք առաւ, և նշանաւոր արդիւնքներ յառաջ բերաւ: Ի սկզբն օգտաւարիկի մը կողովին մէջ պայթուցիկ գնդակներ դրաւ, և այս գնդակներն ժամացուցական գործիքի մը հետ յարաբերութեան մէջ դրաւ: Այս գործիքը լարելէն ետեւ՝ օգտաւարիկն վեր կը հանուի, յայտնի է առանց մէջը մարդ ըլլալու, և որոշեալ ժամանակին պայթուցիկ գնդակներն հետզհետէ կ'իյնան վար: Թէ ասով կարելի չէր գիտուած նպատակին հասնիլ, յայտնի է. վասն զի պայթուցիկ գնդակներն յարմար անյարմար տեղ և ժամանակ կ'արձակուին: Անոր համար այսպիսի օգտաւարկաց բանակ մը կազմել մոտժուեցաւ հետեւեալ կերպով: Պատրաստուեցաւ գլխաւոր օգտաւարիկ մը, որուն կողովին մէջ կը մտնեն քանի մը հոգի, և այս գլխաւոր օգտաւարիկին հետ կը կապուի բազմաթիւ օգտաւարիկներ, որոնց կողովներուն մէջ պայթուցիկ գնդակներ կ'ըլլան: Այս օգտաւարիկներն գլխաւոր օգտաւարիկն մէջ գլտնուող կալմանական ելեկտրամեքենային հետ յարաբերութեան մէջ կ'ըլլան, որմէ եթէ ելեկտրականութիւն հաղորդուի՝ անմիջապէս պայթուցիկ գնդակներն կ'իյնան վար: Ուստի երբ գլխաւոր օգտաւարիկն ամրոցի մը վերայ կամ ուրիշ յարմար տեղ մը կը հասնի, ելեկտրականութեամբ՝ մէկ կամ շատ պայթուցիկ գնդեր վար կը ձգուին: Եւ որովհետեւ իւրաքանչիւր պայթուցիկ գնդերու օգտաւարիկն ասով թեթեւեալով վեր կ'ելլէ և ամբողջ օգտաւարկաց խումբն յանկարծ կը խռովէ, անմիջապէս հաղորդակցութեան թելը կը կտրեն՝ որ երթայ ուր որ կ'երթայ: Այս պայթուցիկ գնդերն կազմուած են տինամիտէ և պիւրոքսիլինէ, և իւրաքանչիւրը կը բովանդակէ հարիւրէ աւելի գնդակներ, որոնք ի միասին պայթելով ահագին աւեր կը գործեն:

Այժմ կ'ուզուի աւելի յառաջ երթալ և հորիզոնական ուղղութեամբ պայթուցիկ գնդեր արձակել թշնամի օգտաւարկաց խմբերուն, և վերն ամպերու վրայ ճակատ տալ:

(Հանդէս ամսօրեայ)

ՕԹԼԱԳՃԸԼԱՐ

Միլլէթիմիզմէ օգուժագ զայրէթի օլ գատար ազալմը, օլ գատար սէօն. միւշ տիւր քի, պու խուսուսը տիւ. չիւնտիւքճէ ինսան ատէթա տիւշարը թէհայիւր վէ ըղտըրապ օլուր: Միլլէթիմիզմէ ճարի օլան պու ատէթի պաղըլարը ագչէնին գըլլէթինէ աթֆի իտէրէր իսէ տէ պուճունն նէ տէրէճէ վահի պիւր ֆիքը օլտըլը աշիքեար տոր. չունքի զաղէթա վէ եախօտ քիթապ միւթալաասը իշուն վէրիլէճէք մէպլաղ, գահվէթանէլէրտէ, մէխանէլէրտէ վէ սաիր պունա միւթասիլ մահալլէրաէ սարֆի իտիլէկէլէն ագչէնէնիսպէթլէ հիշ մէսապէսիտէ գալաճաղը ամմէնէ մալիւմ ահվալտէն տիր:

Մէվճուտ օլան զաղէթալարըմը, գրաթթէրվէրանը հէալիէն քեաֆի վէ վաֆի իսէ տէ պունլարըն սահիպիւմ. թիւազ վէ մուհարրիլէրի, բէք գարուրէթլէ կէչինէպիլմէքտէ, վէ տահա տօղրուսու Ավրօբա զաղէթալարընըն միւվէզզիլէրի գատար տախի մէտար թէայիւշլէրի օլմատըլը քէմալը թէհասիլֆի ազիւմ իլէ կէօրիւլմէքտէ տիր:

Միլլէթիմիզմէ միւթալաասեա ըաղպէթքէշ օլան գէվաթը քիրամ միւս. թէնա օլարադ, զաղէթաճըլարըն պու հալը զարուրէթի պիւր թաղըմ ՕԹԼԱԳՃԸԼԱՐ թէթապիւր օլունան էշխաս պէնինտէ ճարի օլան ատէթին նէթիճէսի սայըլ սա պէճա տըր. զիրա մէրգուման իրթիքեապճըլար եիւզիւնտէն զաղէթալարըմը մէրթէպէի էհէմմիլէթլէրինտէն օլ գատար տիւշմէկէ պաշլամըշ տըր քի՝ իտրադ սահիպի օլան գաթլար հէր հանլըսընը էլէ ալսա իս. թիքրաէ իթմէքտէն քէնտինի ալամազ: Սայիր միլլէթլէր պիզտէն բէք չօք սօնրա, զաղէթա միւթալաասընա պաշլատըզլարը հալտէ, պու կիւն մաթպուլաթըն հայաթը ինսանի իլէնէ տէրէճէ իրթիպաթը գալիսի օլտըլընը հըսս իտէրէք, պիզտէն բէք չօք թէրադգը վէ թէգատտիւմ իթտիլէր. չունքի անլէր միւթալաասըն էհէմմիլէթլինի թագտիր իթմէքլէ պէրապէր, օթէհէլէլէ իտիպ տէ, օնուն պունուն եէտինտէրի զաղէթալարը ալըպ օգուժայը իրթիքեապ իթմէզլէր, Պիզիւքիլէր իսէ (միւսթէսնասը էլպէթ-

թէ պուլունուր), պունուն աքսի օլարադ, հէր քիմին եէտինտէ պիւր զաղէթա վէ պիւր քիթապ կէօրիւլէր իսէ անիտէ ալմադա տալիւնըլար. մէսէլա պիւր վաբօր իշինտէ:

— Պագսանա, պիրատէր, օգուտըլըն հանկը զաղէթա տըր:

— Ծաղիկ:

— Աման, պիւր աղ քէրէմ էտին տէ, պագալըմ իշինտէ նէ՞ վար:

— Էֆէնտիմ պէնտէնիլ տէ տահա օգուժամըլըմ:

— Շէօյլէ պիւր կէօղտէն կէչիլիպ եինէ վէրիւմ:

Պիշարէ ատէմ, նէգաքէթէ թիւ. և էթէն ալտըլը զաղէթալարը չըգարըպ վէրտի՞ մի, պու օթլադճըլարտան եէտի սէքիլի պիւր եէրէ թօփլանըպ, հէր օգուտուզլարը պէնտ իւզէրինէ պիւր թագըմ կէչիլի կիւզէլ վէ ոյար ույմազ միւթալէալար իթմէյէ պաշլարար:

— Էֆէնտիմ բէք օգուտանըլ տա պիզտէ տինլէսէք:

— Շէօյլէ պու թարաֆա պուլունուն:

— Սիզտէ պիւր աղ սուս օլուն տիւ. նէյէլիւմ:

— «Յատկելու եղանակն է, զուարճութեան համար ցատկել, սիրօլ համար ցատկել, բարեգործութեան համար ցատկել, և այլ ամեն տեսակ ցատկելու համար յարմարագոյն եղանակ մը:»

— Քիմի՞ իշին տէյօր տճապա:

— Քիմի իշին տէյէճէք պալօլար իշին տէյօր քի քաթէթթըն-թէն համը թահթընտա բէք չօք ուղղունսուզլուզլար իճրա օլունուլօր:

— Սահիհ էօյլէ տիր, տէվամ էթ պագալըմ:

— Պագսանա, պիրատէր, զաղէթալը օգուտսան պու թարաֆա կէօնտէր:

— Եաղմա եօղ պէն սէնտէն էվլէլ իսթէմիլիւմ, պէն ալաճայըմ:

— Եօղ ամա ըաճօնա պագարսան էվլէլա պանա վէրէճէքսին, չիւնքի տէմինտէն պէրի պէքլէեօրըմ:

— Էյի ամա պիզտէ չու ատամըն էլինտէն ալտըգ:

— Մանղումէ՞, Արեւելք, Մէճմուաի Ախպար, Գըշ Կիճէլէրի, Ծաղիկ:

—Էյ պէ աղնատըգ, իշթէ քիմսէ
ալան եօգ, նափիլէ նէ փաթըրտը է-
տիօրսուն պուրտա :

—Պէ գարտաշ, շու օգուտըղն
յօգուածը տէվամ էթ տէ տիյնէյէլիմ :

—Հա՛, էի տէտին : «Վա՛յ անոր
որ բարեգործելու զգացումն ունի և
չգիտէ ցատկել, վասն զի . . . »

—Էֆէնտիմ, ավֆ խտէրսինիզ ա-
մա, պէնտէնիզ Գուրուչէյէյէ չըգա-
ճաղըմ, զաղէթայը քէրէմ էտին տէ
կիտէյիմ :

—Աման գարտաշըմ, շունտա թաթ-
լը պիր փարչա վար, ազաճըգ միւ-
սաատէ էտին տէ պիթիւրէյիմ :

—Էյի ամա, վաբօրուն միւսաա-
տէսի եօգ :

Էյլէ իսէ պուլուրուն տէյէրէք,
կիւճ հալ իլէ զաղէթայը վէրիւրէր :

Իշպու վագաատան տախի անլա-
չըլապիլիւր քի, միլլէթիմիզտէ ՕթլԱԳ-
ՃԼԼԼԳ ատէթի պիր իլլէթի մուզիրրէ
կիպի հէր քէսէ սիրայէթ իթմիշ, վէ
պու եիւզտէն տախի զաղէթաճըլարըն
ահվալը մալիյեէսի բէք տիւշկիւն հա-
լէ կէլմիշ օլուպ, պունուն չարէսի ի-
սէ, էրպապը միւթէլաանըն, իթտի-
կիմիզ խըտմէթլէրի վէ մէսարիֆաթը
նազարը տըզգաթա ալարադ, միւ-
թալաաեա պիր ազ տահա էսէրի րադ-
պէթ կէօսթէրմէլէրի խուսուսը տըր :

ԹՕՅԱՓ ՊԻՐ ՎՈՒԳՈՒԱԹ

(Շար և վերջ)

—Ծօ՛, պուրայա կէլ :

—Պէնիմի՞ խտէտինիզ աղա՛ :

—Շիմտի շու եիւզիւկ իլէ բարա-
լար մէյտանա չըքմալը :

—Նէ՛ տէյօրսուն աղա, պէն նէ՛
պիլէյիմ, տուտու պանա թէսլիմ էթ-
մէտի :

—Իշթէ շու պրօսուն կէօղիւնտէ
տուրուեօրտը, պունլարը սէն ալմըշ-
սըն :

—Պէն խըրսըզ տէյիլիմ, պէնի պիւ-
թիւն պիլիւրէր իստէրսէն կիտէր պիր
պիր սօրարսըն :

—Պէն էյլէ շունու պունու պիւ-
մէմ մալլէր մէյտանա չըքմալը :

—Ճանըմ աղա պէն ալմատըմ նէ
եէմին իսթէրսէնիզ էտէյիմ. իշտէ մի-
սաֆիր աղա պունտա եաթմա՛տը մը

պիրտէ օնա սօրուն պէլքիտէ ալանը
կէօրտիւ, պօշունա կիւնահա կիր-
մէյին : Հիշ պիր ուշաք տուտունա
խըյանէթլիք էտէր մի՞ ատէթ տիր
զահէր :

Պու միսաֆիր լագըրտըզ էվին ա-
ղաքըն զիհնիսի պունանտըրտըղըն-
տան, միւսիւնիւն եիւզիւնէ պաքտը
քի բէք զիյատէ գըզարմըշ անլը թէր
գարլամըշ կէօղիւնիւ գալտըրըպ քիմ-
սէնին եիւզիւնէ պագմաղա ճէսարէ-
թի եօգ, ֆիրրինտէն ասըլ խըրսըզը
պուլուրէ տէյէրէք :

—Պագսանա միւսիւ, օ նասը՛լ
թէրլէմիշսինիզ պիր ճամ աշտըրայըմ :

—Խալըր էֆէնտիմ, զաթը էսկի-
տէն պէրի չօգ թէրլէրիմ, ատէթա
պիր իլլէթ կիպի պիր շէյ մի տէսէմ
նէ՛ տէսէմ, տէյէրէք, եան ճէպինտէն
թէրինի սիւմէք իշին մէնտիլինի չը-
գարտըղընտա, եիւզիւք ճէպինտէն եէ-
րէ տիւշէր : Ուշաք պունու կէօրտիւ-
ղիւ կիպի, կէօղիւն այտը տուտու,
եիւզիւք կէօյտէն եէրէ տիւշտիւ, ին-
չալլահ օ պիրլէրի տէ պուլունուր :

—Ծօ՛ սէն շու օտանըն գաբըսընը
գաբա, պագսա՛նա պու եիւզիւք նա՛-
սըլ օլուր քի ճէպինտէն չըգար :

—Էֆէնտիմ, պէնտէնիզտէ տէմին-
տէն պէրի օնու տիւշիւնիւեօրում,
թէահճիւպ օլունահադ շէյ, թօաֆ
տէյիլ մի մատամ :

—Մատամա սօրահաղընա պանա
սօր, չաբուգ շուրտա սօյս՛ն պագա-
յըմ :

—Բաուտօն տիլէրիմ միւսիւ, պու
տէտիկինիզ էֆէէֆէ գարշը տըր, գա-
տըն էօնիւնտէ սօյունմագ ալաֆրան-
կաաա բէք այըպ շէյ տիր :

—Օ սէնին ալաֆրանկանտա խըր-
սըզլըգ օնօրու շէյ տիր էյլէ՞ մի :

—Նէ՛ տէմէք իսթէյօրսունուզ
միւսիւ, էկէր պէնտէն չիւբհէ իտէ-
յօրսանըզ, օնօրումա տօգանըրսընըզ :

—Չօգ լագըրտը իսթէմէզ, եիւ-
զիւք իլէ պանքնօթլարը չըգար :

—Գապահաթ պէնտէ քի, էվինտէ
միսաֆիր գալտըմ. ատիէօ :

—Ծօ՛ պրա՛գմա շունու տըշարը
չըգսըն :

—Հիշ պրագըրմըյըմ :

—Միւսիւ, պու նէ՛ տիր էթտի-
կինիզ, մահալ եէրինտէ սօնրա ճէվա-
պընը վէրմէլի :

Արթըգ էթտիկինիզ չօգ օլտու
տէյէրէք էվին աղասը զօր ըլա պիլիմ
միւսիւեիւ սօյուպ, էլմասլարը իլէ
պանքնօթլարը ճէպինտէն չըգարտը :

—Էֆէնտիմ հիտտէթլէնմէյին, պու
իշտէ մութլագ պիր եանլըլըգ վար,
մատամ սիզ սէօյլէյին, պէն պէօյլէ
շէյ գապուլ էտէրմիյիմ :

—Իշթէ էօրիւնէյի մէյտանտա տըր,
տահա եիւզիւն սուրաթըն վարտալա-
գըրտը էտէեօրսուն : հայտէ տէֆ օլ
էվիմիզտէն, հէմ պիր տահա պուրա-
յա այագ պասարսան այաղընը գը-
րարըմ տէյէրէք, էվտէն գօվարլար
պու քիպար խըրսըզը :

Չ Մ Ն Ա Ց

Ալ ի՛նչ ապրիմ, ասա՛ հոգիս, երբ
բանասէրն վաղօրեայ :

Գուժէ վայէ թէյաշխարհիս ամօթ համ
հոտ չ՛մնաց :

Ալ ի՛նչ ապրիմ, ասա խա՛շկ, երբ
անօթի անկուտի,

Շուկայները՝ խաբելու, Պախալ խաապ
չ՛մնաց :

Ալ ի՛նչ ապրիմ, ասա Նօնօս, երբ
անարհեստ անճարակ,

Հացի փարա ճարելու, ինճ համար
բան գործ չ՛մնաց :

Ալ ի՛նչ ապրիմ, ասա Խա՛ղէս, երբ
տունս բանտարկուած,

Տասը կողմէն կարկտանով, ոսքիս ա-
ման չ՛մնաց :

Ալ ի՛նչ ապրիմ, ասա Ճա՛նկ, երբ
ձեռքս ծոցս շուարած,

Մանրուք չունիմ, վաղը կուտամ ըսե-
լով հալըս ճարըս չ՛մնաց :

Ալ ի՛նչ ապրիմ, ասա եալրուս,
— երբ բերանս բռնուած,

Ասկէ անկէ փոխ ուզելու երեսիս կա-
շի չ՛մնաց :

Ալ ի՛նչ ապրիմ ասա հրեշտակ երբ
համայնք ինձմէ պաղած,

Սրտիս սէրը սառած է, ինծի սիրող
չ՛մնաց :

Բայց ապրէ՛ Արքիլիքօս, հոգ չէ
թէ ըլլաա քօքօղ :

Աղօթէ՛, գինեպանին բախի, տակառով
քեզ մնաց :

Այլ բաւական է կարճ կապէ, աչ-
քերուս լոյս չ'մնաց
Ձկայներդ շարելու հասն ՁԱ, Մէն
չ'մնաց:
ԳՐԱՇԱՐ
(Նեղոս)

Տիկին Ինչպէս է Յակոբիկ աղան.
—Փառք Աստուծոյ, բոլորովին ա-
ռողջացաւ. բայց բարեկամ շատ ա-
ղէկ նայուեցաւ. ետ ալ յոգնեցայ բը-
ժիկն ալ ուշադրութեամբ նայեցաւ.
Դեղագործն ալ կրակի պէս աշխատե-
ցաւ. Գրեթէ մէկ ոտքը միշտ տու-
ներնիս էր:

—Լաւ ուրեմն. առ քեզի երեք
հատ ոտանաւոր. լրագրապետին սեն-
եակը տար որ հրատարակէ.

—Ինչ պիտի ըլլայ այդ ոտանա-
ւորները:

—Երեք հատ Ձօն. մին քեզի հա-
մար՝ որ շատ յոգնեցար. միւսը Պ.
Բժիկին համար որ ուշադրութեամբ
նայեցաւ և երրորդն ալ Պ Դեղագոր-
ծին համար որուն ոտքին մէկը տունդ-
մնաց:

—Բայց է՛ֆէնտիմ. ես յոգնեցայ
էրկանս համար որ ինձ հաց կուտայ.
Բժիկն ու Դեղագործն ալ իրենց շա-
հին համար աշխատեցան և վճարուե-
ցան, երեքնիս ալ պարտքերնիս կա-
տարեցինք. այդ Ձօները ո՛ւր ցա-
նենք...

—Տիկին մի՛ նեղանաք. այս «է՛ֆէն»
վերջին մօտան է:

Քննութեան օր մը վարդապետին
մէկը տեսնելով փոքրիկ տղայ մը որ
շատ յաջող պատասխաններ կուտար
Սրբազան պատմութեան դասին մէջ,
զանի շուարեցնելու համար հարցուց:

—Տղաս. նոյն հարցերուն տա-
պանէն կրնաս ըսել ինձ թէ որո՞նք
Դուրսը մնացին:

Տղան առանց տատամսելու մէկէն
պատասխանեց:

—Վարդապետներն ու մարապետ-
ներն. որոնք արու և էգ չէին. անոր
համար ներս չ'ընդունուեցան:

—Վարդապետը աշակերտաց սով-
րեցուցած էր քերականական կանոն
մը՝ թէ Երէւն ժպտան մէկ հասարական
է շէնէն.

Օր մը աշակերտը հրաման ուզեց

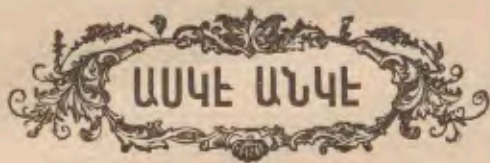
իւր վարժապետէն կանուխ տուն վե-
րադառնալու. սակայն վարժապետը
«ո՛չ» ըսաւ.

Քիչ մը կենալէն վերջը վերստին
աղաչեց. վարժապետը «ո՛չ» կրկնեց.
Աշակերտը նոյն վայրկենին հեռա-
ցաւ և ուղղակի տուն գնաց:

Հետեւեալ առաւօտուն երբ վար-
ժապետը հարցուց թէ՛ ինչո՞ւ առանց
հրամանի մեկնած էր վարժապետէն.
աշակերտը պատասխանեց.

«Մի՛թէ դուք չ'ըսի՞ք որ երկու «ւ»
մէկ «յ»ի զօրութիւն ունին:

(Նեղոս)

Տօքթօր ըլա զանէթ կէվէզէ պիր
գատուն պէյնինտէ.

—Պագսանս՝, միւսիւ Տօքթօր,
պիր գաչ կիւնտէն պէրու տիլիմին ու-
ճու աղըըյօր, նէ՞ ետփայլմ:

—Նէ ետփաճագսըն պիր գաչ կիւն
րահաթ իթմէլիսին:

—Էյի ամա, րահաթ իտէճէք օ.
լուրսամ տիլիմէ ֆայտէ՞ նէ տիր:

—Նա՛սըլ սէօղ օ, րահաթ տէյօր-
սամ տիլինէ րահաթ իթտիրմէլիսին
քի, պու տէրտտէն գուրթուլասըն.
եօգսա գուրթուլուլ իթմէք:

Գուղում վարպետ այլն գաչը՞ տըր
պիր պագսան:

—Փետրվարըն օնու տըր:

—Հայ Ալլահ միւսթահագընը վէր-
սին, այ պաչը տըր տէյի պիր գօր-
գուլթուլար քի, էվսահիպի կէլիլսէ
նէ՞ տէմէլի տէյի, տարակուսանք պա-
չըմը ալտը:

—Ատամ սէնտէ, ճանընը վէրէճէք
տէյիլիսին ա՛. բարամ եօգ, օրթալըգ
քէսատ տէրսին պիթէր կիտէր:

—Ճանըմ օրասը էօյլէ եա՛. հէր
վագըլթտա պիր պիլիմ ճէվապ էյի
գաչմաեօր:

—Է՛հ, էօյլէ իտէ էվ սահիպին կէլ-
տիկինտէ՛ սիզէ հէր վագըլթ բարամ
եօգ տէեօրտում իսէտէ, ավֆ իտէր.
սինիդ պու կիւն տէ բարամ գալմատը
տէյէճէկիմ տէրսին:

—Էյ պու եինէ իքիտի պիր լա-
գըրտը օլտու:

—Նէտէ՛ն պիր լագըրտը օլտուօր,
եէրինէ գալմատը տէյէճէքսին:

Ծօ պէն սանա սէ՞ ալ տէտիմ սէն
կիթմիչ նէ ալմաչըն.

—Նէ ետրայրմ աղայ Սթրիտեա-
նըն եիւզիւնէ 30 զրուշ իստէտի:

—Էյ Սթրիտեանըն եիւզիւնէ 30
զրուշ իսթէտի տէյի իթուրբ մու ալըր-
լար:

—Պու պօյտա թուրփու օն բարա-
եա քի՛մ օլտա ալմաչ:

—Հագգըն վար, պիղտէ սէնին
ուճուղուղընա թամաճ էտիպ եանը-
մըզա ալմատըք մը եա

ԻԼԱՆԱԹ

Յովհաննէս Յ. Պալլըճեան էֆէնտի
եազըլխանէսի թէքրարէս Պիւեիւք Եէ-
նի խանտա, իւսթ գալթտա 38 նիւմէ-
րօլու օտաեա նագլ իտէրէք, քէմաֆի
իւս սապրգ հէրնէվի ումուրու թահ-
րիւրյեէ վէ պիզգաթ իճրայի վէքեա-
լէթի տաալիյեէ, վէ միւմէյեիզլիք,
վէ րույեէթի մուհասէպէ վէ սայիւրէ ի-
լէ իշթիզալ իթմէքտէ տիր:

Եիկիրմի պէշ սէնէտէն միւթէճա-
վուզ տուր քի, պուլունմուշ օլտուղու
միւլթէլիֆ մէճմուրիյեէթլէրտէ, վէ
խուսուսի իշլէրտէ քէսպ իթտիկի թէ-
ճարիպի ասիտէ սէմէրէսի օյարագ,
թարաֆընա միւրաճաաթ իտէն ասհա-
պը մէսալիհի, վէ խուսուսիլլէ, թէմ-
եիզ վէ իսթինաֆը տալա զըմնընտա,
թաշրատան իշ իհալէ իտէն զէվաթը
սուհուլէթլի թարիգէր, վէ էմնիյէթ-
պախշ մուգալլէրլէ խօշնուտ իթմէք-
տէ իտուկինի պէեան իտէրիզ:

ՊԻՐԱԽԱՆԷ

Վ Է

ԼՕԳԱՆԹԱԻ ՈՒՄՈՒՄԻ

Պէյօլլունտա Հալէպ Հարուսընտա.
վազը 43 նումէրօ իլէ մուրագգամ իշպու
Լօգանթա վէ Պիրախանէս ումուսի, պիր
միւտթէթտէն պէրու քիւշատ օլունմուշ օւ-
լուպ, էք նէվ մէքէլաթ վէ մէշրուպաթ
պուլունմագտա վէ եէմէքլէրին նէգ ֆէթ ո-
նէֆտէթի տէրէճէլ միւքէմէլէտէ օլտըզը,
յը, վէ պա.օ կիճէլէրի տալի մէգքիւր Լօ-
գանթա սապահա գատար շըզ օլմաղլա,
հէմ կիճէլ քի վէ հէմ կիւնտիւզքի ֆիեաթլար
սըեաղը վահիտ իւզրէ վէ դաւիթ էհվէն ի-
տուկինի վէ թէրիֆէ րազալթ պուեուրա-
ճագ զէվաթը քիրամ. ֆէվգէլտաէ մէմնու-
լաճագլարընը սահիպլէրի Օնիլի Պուշագ-
ճեան վէ Վիչէն ի. կէնտէրիսն էֆլէր թա-
րաֆընտան իլան ու իլսթար օլունուր:

ԱՎՐՈՐԱՆՆԵՆ ՀԷՐ ՆԷՎ
ԵՈՒՆԼՈՒ ԳՈՒՄԱՇԼԱՐԸ

ՄԱՐՏԻԿԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

151 ՍԹԱՄՊՈԼ ԳԱԼԲԱԳՃԸԼԱՐ ՊԱՇԸ 151

Մէղքիւր տիւքքեանտա Աւրօքանն սօն մօտաւորնաան հէր նէվ սիւնս վէ եունու գումաշլար, լոյօրաքի, թ պէտ, քալմէր աիքօզ, վիլօն, օթօման, սէրփանթին, արնիլէր, շանպ. թըրիքօ հէր ճինս ուլա գըշլու ֆանէլալա, շալ րէն ի գաստօշլար, իփէքլի շալ ֆա էլալար, սօն մօտա ֆիտտանլըլար, կարնիլի վէ կարնիլի տիւզ գումաշլար, կարնիլի գատիֆէլէր, օար վէ պօնճ շալլար վէ սաիրէ կէրէք թօփ վէ կէրէք արշըն իլէ սաթըլմալտա օլուզ, թէրֆէ րազպէթ պուսուրան գէվաթը քիւրամ հէմ էմթրանն նէֆասէթ ու դաւրաֆէթինսէն վէ հէմոէ ֆիտաթլարն էն. լէնիլէթինսէն ֆլվլէլաւէ մէմուէն օւլաճաղարը իլան օլունուր:

Ս պրգ Մամուլն սահիպ իմթիեաղը Այվաղեան էֆէնտի, Գալաթաւա Բէնչէն պիհ. Պաղարընտա, Իբսի խա

նընտա պիւր մաղազա քիւշատիլէ նէֆիս ղէյթին եաղը, վէ լէղ՛զ շարապ վէ մաւաիգա վէ էն ալէա ճ նսթնաէն տէ սապուէն վ քէզալիք էնվալի նէֆիս դօլեաք ար վէ հաթթիա ժօ ժ Սալաման գօնեաղը տալիս կէթիթմէք օէ պը լու. նաւալու. տան. էմուէն օլմալըլը արզու. իտէն գաթլարն թէշլիթ. լէրի իսթար վէ տալէթ օլունուր:

Պօղչա սատարըն պիւր սէնէլիքտէն ելիւրի սէնէլիկէ գատար էսիլ շարապլար. իլէ: Գըպլընն տալիս գումանտարիա թէս. միլէ օլունան շարապլար պուլունտուղուն. տան, լիւզումս պուլունտա գաթլարն մալալէր: օլմաղ լիւզը, իլան օլունուր:

ԲՕԲ ԲԵՕՄԻՐԻԻ ՏԷՓՕՍՈՒ

Մէղքիւր տէֆօնո ն սահիպի, Յօվէլ Կ. Կարինեան, պու տէֆա խտարէլի վէ օճազ իչուն զաեէթ տանանլըլը քօք քէօմիւրիւ կէթիթմէք շ օլուպ, Յօնտ զլըտա, ֆէրէս. թէնի սօգաղընտա, 14 նոմէրլու տիւք. քեանտա, զանէթ էնվ ն ֆիտաթլա ֆիւրօ խթ ինմէքտէ օլունուր, վէ արզու իւտէնլը իչուն ալեա ճինտան մանկալ քէօմիւրիւ տալիս պուլունտուղընը րազպէթլու էնալիէն խա սէթէն իլան ու պէյան խալը

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ն Շ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

ՃԱՆՖԷՍՃԻ ԱԻԵՏԻՍ ՊԷՅԼԷՐԵԱՆ

ՍԹԱՆՊՈԼՏՍ. ՉՈՐՇՈՒԻ ԴԷՊԻՐՏԷ ՍԱՆՏՈԼ ՊԷՏԷՍԹԷՆ ՄՕԳԱՂԸ ՆՕ. 7

Իչպու մաղազաւ սիեան վէ րէնկիլ ֆիտաթլը, ճէհէզ իչին իբէքլի զու. մալարըն էն էլի վէ կիւզէլ ճինալէրի, կրօն ֆալլ ֆրանսէ, արմիւր մէրվէյ. եաղ, սաթէն, լիօն, րէնկիլ աթլաղ, մանթօլազ չիչէքլի գատիֆէ, կարնիլիք չըպ զլու գատիֆէ, զալ էլի ֆիտաթլը, վէ իբէքլ կընտալիս գատիֆէլի պու. լունտուղունտան, միւրաճաւթ իտէհէք քեաֆֆէյի րազպէթլու միւշլէրիլէրին կէրէք էմթրանն նէֆֆատէթ վէ զարաֆէթի, վէ կէրէք ֆիտաթլարն էնվէրի. եթլինսէ խչնուտ օլաճաղարը պէեան օլունուր:

ՄԵՂՔԻՐ ԵՂԱԽԱՆԷ ՎԷ ՊԵՃՅԱՐ ՏԻՎՔԵԱՆԼԱՐՆՈՒՄ ԱՐԻԹԷԱՄԵԼ ԽՈՒԹԷԱՄԵԼ ԽՈՒԹԷԱՄԵԼ

ՏԷՊ ՊՕ

ՍԹԱՆՊՈԼ ԵՆՆԻ ՃԱՄԻՏԷ
ՍԲԷՉԱՐ ՏԻԻՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՄՊՈԼ ԳԷՕՐԵՐԻԸ ԳԱՐՉԵՐՆԵԱՄ — 77

ՊԷՑՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈԸ ԵՕՐԵԱՄ — 168

Մէղքիւր էղախանէ վէ քէշար տիւքքեանլարնտա միւթէաւա խա վէ էնվալի թէրքալաթը քիլիէվիլէ վէ էօզա վէ մուալէճաթ վէ ալէա. թէ ճէրրահիլէ, վէ լէա ճինս լաթիլի չէլիքտէն մաւամուլ ալաթ ու էաէվաթ, վէ Լիւմէր ուսուլիլնտէ պաղար, վէ Յրանաղ վէ ինկի. լիլ էճղալարը, սօլֆաթանտէն էն ալէա ճինս. ելրի վէ էճնէպի մաւալն սուլարը, ֆօթմալ քաֆճըլար. իչին թէրքալաթը քիլիէվիլէ, Պրտօ շարապլարը, գօնեալար, էնվաթ իչիլիլէր, գօզ ոլու սապուէլար, նէ. ֆիս բուտա, օտը Գօլօնէր, սաշ սուլարը, տիւզիլիլիլէր, վէ ըս. րէշարլար իլէ քիլմեալանէլէրէ մալսուս ճամ գալար վի ալաթ ու է. տէվաթ մէվճուտ օլուպ, թօրտան վէ քէրաքէնաէ ֆիտաթլը օլունուր: Քէզալիք մէզֆիւր տիւքքեանլարտա մուալէնէլ թըպալիլ տալիս իճրա օլունուր, պուսն մալսուս օտալար վար ալը կէճլէր աշըգ տըր Զէյլ. — Պիլիլիլ էճզ վէ էմթաւարըն էն ալա ճինստէն օլունու. զունու վէ րէք էնվէն ֆիլաթլա սաթլարընը Տօգթօր էֆէնալիլէրէ վէ րազպէթլու էնալիլէ իլան ու պէյան խալիլը:

ԻԼԱՆ

Գալաթաւա թիւնէլի վէ Շթայն մաղազալարը. նըն եանընտաքի Մէրթա պանի սօգաղընտա քեա. եին 17 նոմէրլու մաղա. զանըն սահիպի «Անտօն Տէրվիչ» էֆէնտի, պու տէֆա եըլ պաշը օլմագ միւնտաթիլէթիլէ Բարիլ վէ Լօնտրանն միւթէպէր ֆապրիքալարընն էն նէ. ֆիս վէ էն թաղէ մալլէ. րինի ճէլպ վէ թէտարիք իթմիլ օլունուղունտան, կէրէք թօրտան վէ կէրէք

բարչա բարչա սապուէն վէ լէվանթա վէ էմալի սաթըն ալմագ արզուսընտա պուլընան գէվաթ իլէ միւշթէրիլէրի. նին քէմաֆիսսապըզ թէշլիլիլէ րազ. պէթ պուսուլմալարընը րէճա վէ քէն. տիլէրինի հէր վէճէլէ մէմուէն իթմէք զալրէթինտէ պուլունաճաղընը արզ ու իլան խալը:

ԱՆՏՕՆ ՏԷՐՎԻՇ